

R A A R !

auteur Erin Frankel
illustraties Paula Heaphy

Hallo! Ik ben **Lisa** en ik heb een **probleem**.

In mijn klas zit een **meisje** dat Tess heet.

Zij vindt **alles** wat ik doe

RAAR!

Als ik mijn hand opsteek om **antwoord** te geven,
zegt ze dat ik RAAR ben.

Als ik een **grapje** vertel tijdens de lunch,
dan vindt ze mij...

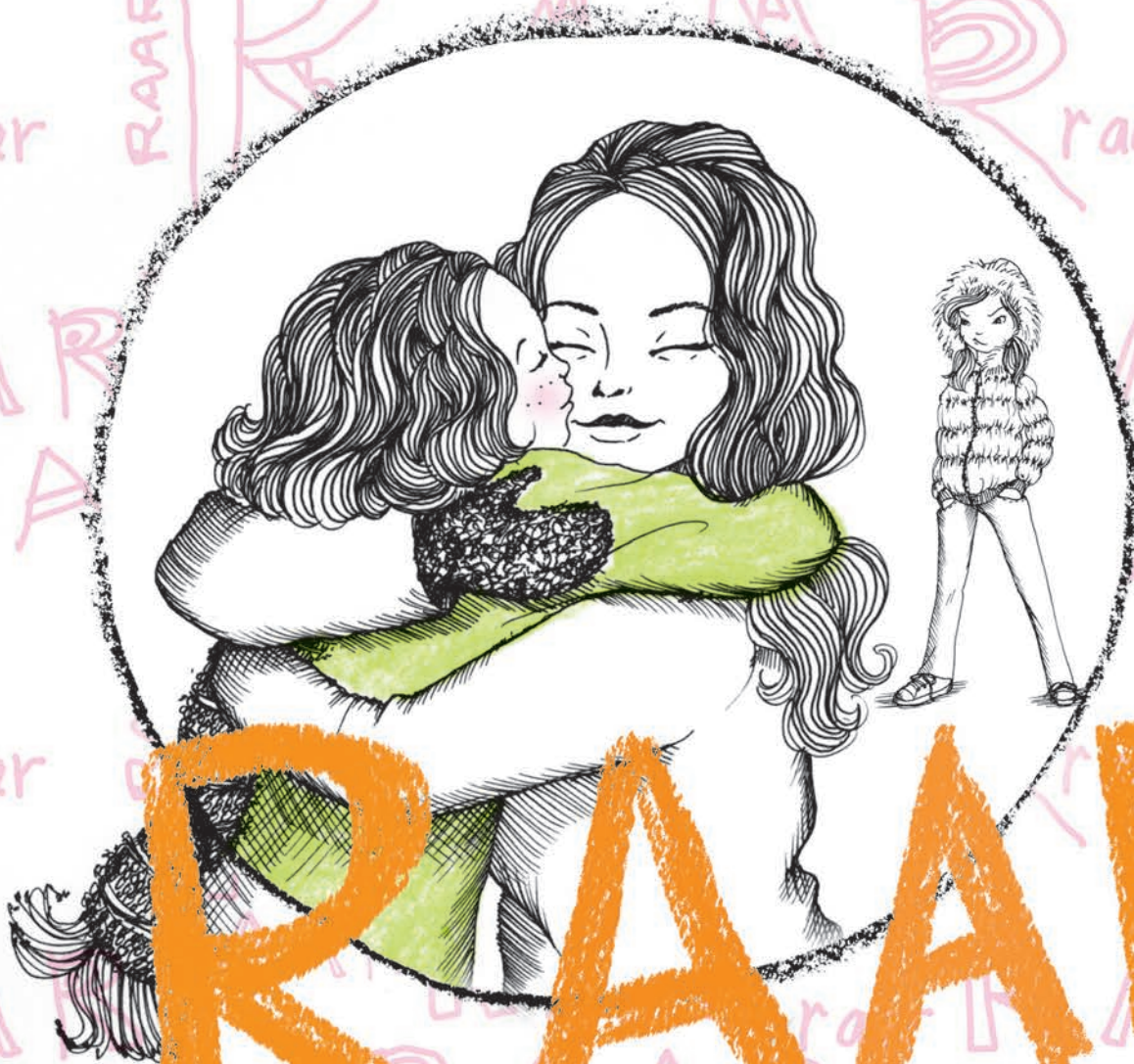

RAAR!

Ik hou voortaan
mijn mond wel.

Als ik mijn **moeder** een **kus** geef als ze me
ophaalt van school, noemt Tess mij...

Mama kan beter in de
auto blijven zitten.

"Hello Daddy!"

"Raar!"

Bas

Als ik **Engels** praat met mijn **vader**, zegt ze
dat ik RAAR ben.

"Hoi, papa"

Ik kan beter voortaan "Hoi, papa" zeggen.

Als ik mijn **favoriete** laarzen aan heb,
zegt Tess dat ik RAAR ben.

Ik trek mijn laarzen
nooit meer aan
naar school.

Aan alle ouders, leerkrachten en andere betrokkenen

Miljoenen kinderen in de wereld zijn iedere dag het slachtoffer van pesten: uitschelden, bedreigen, beschuldigen, kleineren, uitdagen, roddelen, racisme en fysiek geweld. Nog méér miljoenen kinderen zijn getuigen van kinderen die gepest worden. Verbaal geweld is de meest voorkomende vorm van pesten en komt in 70% van de geregistreerde cases voor. Pesten ontstaat al in de voorschoolse opvang en is meestal een voorloper van andere vormen van agressie op fysiek en relationeel terrein. Pijnlijke woorden, zowel gesproken als geschreven, breken het zelfbeeld en zelfvertrouwen van een kind steeds verder af. Het gepeste kind raakt zichzelf kwijt en leeft in angst, schaamte en onzekerheid.

Hoe kunnen we kinderen helpen om zich veilig, gerespecteerd en zelfverzekerd te voelen? Spreek *kinderen die pesten* aan op hun gedrag en leer hen tegelijkertijd welke positieve keuzes ze kunnen maken. Leer *kinderen die meelopen/toekijken* veilige en effectieve manieren aan waarmee zij kunnen opkomen voor kinderen die gepest worden. Door het samen lezen van *Raar!* kun-

nen we *kinderen* helpen *die gepest worden*. Leer deze kinderen hoe ze om hulp kunnen vragen en manieren waarop ze hun negatieve gedachten kunnen veranderen in positieve gedachten. Hiermee kunnen ze weerstand bieden aan de pijnlijke woorden en daden van het kind dat pest. Simpele veranderingen in de manier waarop kinderen denken en handelen kunnen een positieve impact hebben op het zelfvertrouwen en daarmee de afloop van het pesten beïnvloeden.

Reflectieve vragen bij *Raar!*

Het verhaal in *Raar!* is een fictief verhaal, maar het is zo representatief dat kinderen hun eigen situatie er makkelijk in kunnen herkennen. Reflectieve vragen helpen de kinderen om hun eigen ervaringen en gevoelens te identificeren en verhelderen. U kunt deze vragen gebruiken tijdens of na het lezen van *Raar!*. Het verwijzen naar de hoofdpersonen helpt de kinderen om snel de connectie te leggen tussen de verschillende partijen in dit verhaal: *Lisa* is het slachtoffer, *Fleur* is de meeloper/toeschouwer en *Tess* is het kind dat pest.

Belangrijk: *Cyberpesten* is een grote bedreiging aan het worden, zowel in het basisonderwijs als het secundair onderwijs. Met de opkomst van smartphones, computers en het gebruik van social media is het online pesten explosief gegroeid. De bestrijding van *cyberpesten* is buitengewoon lastig, omdat er meestal geen of weinig getuigen bij betrokken zijn. Benadruk in elk gesprek over pesten dat kinderen bij *cyberpesten* ook direct hulp moeten inschakelen van een volwassene.

Pagina 1: Hoe voelt Lisa zich? Waarom denk je dat?

Pagina 2–11: Wat doet Lisa nadat Tess haar “raar” noemt? Waarom doet ze dat? Welke kinderen spelen er nog meer mee in dit verhaal? Wat doen deze kinderen als ze zien dat Tess hun klasgenoot Lisa aan het pesten is? Wat zou jij doen als iemand dat met een klasgenootje van jou zou doen?

Pagina 12–13: Lisa zegt: “Het lijkt wel alsof raar het enige woord is dat Tess kent, terwijl ik geen woord meer kan zeggen.”. Wat bedoelt Lisa hiermee?

Pagina 14–15: Ziet Lisa er anders uit op pagina 14? Waarom? Wie zijn de andere kinderen op deze pagina’s en waarom zijn ze belangrijk?

Pagina 16–17: Is het moeilijk voor Lisa om hulp te vragen? Waarom? Aan wie zou jij hulp kunnen vragen als je gepest zou worden?

Let op: Veel kinderen lijden in stilte wanneer ze gepest worden. Hiervoor zijn een zestal redenen. 1. De kinderen weten niet wie ze om hulp kunnen vragen. 2. De kinderen weten niet hoe ze moeten vertellen wat er aan de hand is. 3. De kinderen durven het niet te vertellen uit angst voor vergelding door de pester. 4. De kinderen zijn gaan denken dat het pesten hun eigen schuld is en/of dat ze het verdiend hebben. 5. De kinderen zijn bang dat anderen hen niet geloven. 6. De kinderen zijn bang dat ze straf zullen krijgen.

Verzeker de kinderen ervan dat ze altijd om hulp moeten vragen en dat als iemand niet luistert, ze net zo lang door moeten gaan totdat ze iemand vinden die wel luistert.

Pagina 18–19: Wat doet Fleur met Lisa’s laarzen op pagina 18? Waarom? Wat doet Lisa met alle negatieve gedachten die ze opgeschreven had? Waarom?

Let op: De activiteit op pagina 36 gaat over het veranderen van negatieve gedachten in positieve gedachten. Dit is een complex proces. Neem ruim de tijd om de kinderen stap voor stap door deze activiteit heen te leiden en begeleiden.

Pagina 20–21: Wat doen en zeggen de kinderen in de gang? Hoe zou Lisa zich hierdoor voelen? Hoe denk je dat Tess zich hierdoor voelt?

Pagina 22–25: Ziet Lisa er anders uit op deze pagina’s? Wat is er anders aan Tess? Waarom denk jij dat Tess is gaan pesten? Waarom pesten kinderen? Waarom is het gemeen om te pesten?

Pagina 26–31: Wat ontdekt Lisa? Op welke manieren kun je meer zelfvertrouwen voelen en uitstralen? Oefen deze manieren in tweetallen of een groepje.

Algemeen: Denk aan alle kinderen die in *Raar!* voorkomen. Welk kind lijkt het meest op jou? Waarom? Wat zou je willen zeggen tegen dit kind?

Pesten in Perspectief

In de serie *Pesten in Perspectief* ontdekken en verkennen de lezers drie verschillende perspectieven binnen het thema pesten. *Raar!* toont het perspectief van een kind dat gepest wordt. *Bang!* toont het perspectief van een kind dat toekijkt of meedoet met pesten. *Stoer!* toont het perspectief van een kind dat pest. U kunt de boeken onafhankelijk van elkaar of in samenhang met elkaar aanbieden. Indien u de boeken als een serie inzet, kunnen onderstaande verwerkingsactiviteiten bijdragen aan het bewustwordingsproces over pesten en aan het voorkomen of stoppen van pestgedrag.

Serie activiteit: Rollenspel

Voorgesprek: Leg uit aan de kinderen dat we allemaal een rol hebben in het voorkomen en stoppen van pesten. Denk samen terug aan de manier waarop Lisa zichzelf weer kon worden: dankzij de hulp van haar familie, leraren, klasgenootjes en vrienden.

Rollenspel: Speel het verhaal van Lisa, Fleur en Tess na voor de klas of in groepjes. Bespreek vooraf hoeveel kinderen deelnemen aan het rollenspel en welke hoofdpersonen aan het verhaal meedoen. Verdeel de rollen en laat de kinderen overleggen welke verhaallijn ze gaan uitspelen. U kunt een tweede of derde groep kinderen aanwijzen die de rollen tijdens het verhaal overnemen en het verhaal verder spelen.

Nagesprek: Bespreek nogmaals de rollen die aan bod zijn gekomen en op welke manier deze kinderen invloed hebben gehad op het pesten en het stoppen van pesten.

Serie activiteit: Teken

Voorgesprek: Geef ieder kind een vel papier en laat dit in drie gelijke delen vouwen. Boven elk deel schrijven de kinderen een titel uit de serie, te weten: *Raar!*, *Bang!* en *Stoer!*.

Tekenen: Vraag de kinderen om te bedenken wat het meest belangrijke moment was in ieder boek. Deze momenten mogen ze tekenen onder de titels van de boeken.

Nagesprek: Bespreek en bewonder de tekeningen klassikaal of in groepjes en laat de kinderen uitleggen wat voor hen de meest belangrijke momenten waren en waarom.

Serie activiteit: Maak een stickerkaart

Voorgesprek: Vraag de kinderen welke moedige daden ze zich kunnen herinneren die belangrijk waren voor Lisa, Fleur en Tess. Daden die hen geholpen hebben om te stoppen met pesten.

Maak een stickerkaart: Knip een grote gekleurde kaart of cirkel uit en hang deze op een centrale plaats. Laat de kinderen kleine cirkels, hartjes en sterren knippen van gekleurd papier. Verzamel deze figuurtjes in een bakje bij de kaart en zet er een plakstift bij. U kunt ervoor kiezen om een stickerkaart voor de hele klas te maken of een stickerkaart per groepstafel.

Nagesprek: Leg de bedoeling uit van de stickerkaart: iedere keer als je merkt dat iemand iets zegt of doet om pesten te voorkomen of stoppen, mag je een figuurtje op de kaart plakken. U kunt na het plakken bespreken wat de moedige daad was en wat het positieve effect ervan was. Naar eigen inzicht kunt u al dan niet een beloningssysteem aan de stickerkaart verbinden.

Serie activiteit: Schrijf een boek

Voorgesprek: Stimuleer de kinderen om een vervolg op de serie te bedenken. Na *Raar!*, *Bang!* en *Stoer!* komt het deel ...? Laat de kinderen fantaseren: wat zal er gaan gebeuren in het volgende boek? Gebruik dezelfde hoofdpersonen (Lisa, Fleur en Tess) en bijfiguren (Emma, Thomas, Patrick, Bas, Alex en meester Jan).

Boek schrijven: Vertoon de omslag van de drie boeken op het digibord of laat enkele kopieën rondgaan. De kinderen bedenken een vervolg voor het verhaal en maken een ontwerp voor de voorkant van hun deel 4. Het ontwerp kan op drie niveaus gemaakt worden: a) Alleen een voorkant met een titel en een tekening die een belangrijk moment uit hun vervolgverhaal weergeeft. b) Een voorkant en achterkant waarop ze in een paar zinnen de kern van het verhaal schrijven. c) Kinderen die goed kunnen schrijven, mogen hun verhaal op een gelinieerd blaadje schrijven en dit tussen de omslag plakken of nieten.

Nagesprek: Bespreek en bewonder de boeken klassikaal of in groepjes. Ieder kind laat zijn boek zien en vertelt zijn/haar vervolg op het verhaal.